TAL

VID

STATSSEKRETERAREN

OCH

KOMMENDÖREN AF K. NORDSTJERNE-ORDEN

HERR C. G. AF LEOPOLDS

Graf,

då hans vapen krossades,

AF

A. F. SKJÖLDEBRAND,
EN AF DE ADERTON I SVENSKA AKADEMIEN.

STOCKHOLM.
Tryckt hos *J. Hörberg,* 1829.

Då ett stort föremål försvinner: då ett stort ljus slocknar, märks förlusten i mer än ett land, af mer än ett folk. Då en ädel man i ordets högsta betydelse, då en mild och älskvärd vis afgår från de lefvandes antal, erfares sorgen och saknaden af alla som känt honom; men i högre grad af de få som varit nog lycklige att inlåtas i hans förtroende och vänskap.

Allt detta inträffade då vår Leopold hastigt, oförväntadt gick att hvila från lifvets mödor. Jag säger vår Leopold, med högmod som Svensk; jag säger det med känslan af en försvunnen sällhet, som en af hans förtrognaste vänner; och det är i denna egenskap som jag blifvit utsedd, att tala vid hans graf.

Ett sådant företag vore alltför vågsamt, om den store Skaldens, den ljuse tänkarns, den vördnadsvärde mannens minne behöfde eller kunde höjas af vältaligheten. Men att helt enkelt framställa honom sådan som han var — visserligen det fördelaktigaste för hans minne — att erinra hans landsmän om hvad de i honom förlorat: dertill fordras blott att rätt hafva känt hans

värde, och att hafva känt det med hjertats hela värme.

Bedröfligt är att lifvets bana ej kan förlängas för sanna och stora Snillen, som inverka på sin samtid, som genom sitt efterdöme mana till berömliga bemödanden, och genom sin blotta tillvarelse, motstå villorna, hejda oförståndets tilltagsenhet. Hvilken massa af sundt förnuft, af alltomfattande kunskap tillintetgörs i det ögonblick, då en sådan varelse upphör att andas!

Finnes då intet mer på jorden öfrigt af Leopold, än den redan multnande lemning, som förvaras inom denna sorgliga kistans trånga rymd? Skall aldrig mer hans röst meddela oss det klara själens ljus, som ej fördunkladt af åldren, så rikt ersatte det slocknade kroppsliga ljuset? Nej, aldrig mer.

Stor och allmän är Svenskarnas sorg. Långt ifrån att behöfva upplifva den, böre vi söka trösteämnen. Och hvad kan vara mer tröstande än betraktelsen af hans sköna, merendels lyckliga, alltid ärofulla lefnad, och en blick på de odödliga arbeten, han efterlemnat. Dessa äga vi qvar af honom: dessa skola ägas af de längst aflägsna tidehvarfven.

Carl Gustaf af Leopold föddes i Stockholm, år 1756 den 2 April. Hans Fader var Carl Adam

Leopold, då Controlleur vud Tullverket i hufvudstaden, snart derefter befordrad till Tullförvaltare i Norrköping, dit han flyttade med sin familj. Modren var Märtha Christina Hobel.

Det är icke i forntidens häfder, icke i bördens glans, som vi få hämta någon upphöjelse för den man, hvars lefnad vi skola omtala. Hvad han var, det blef han genom eget snille och föräldrars vård om hans uppfostran. Visserligen är snillet en skänk af naturen; men utan odling, blifver det blott ett rått ämne, äfven om då och då, en skymt af ljus derur skulle frambryta. Det liknar, den oslipade diamanten, hvars inre dyrbara halt döljes för ögat af en tjock omgifning, måhända på ett eller annat ställe afnött, så att den ädla stenens art kan upptäckas, men den blir ej synlig i hela sin glans, tills en konstmässig och mödosam slipning föregått.

Från menniskans första råhets tid, har hon gjort framsteg i upplysning och kunskaper, stundom af händelser tillbakakastade, men sedan återtagna och vidare sträckta. Så har vårt slägte hunnit till den ståndpunkt, der det nu befinner sig, och hvilken det tillhör våra efterkommande att framskjuta på den gränslösa vägen till fullkomlighet. Ett barn som föddes under menniskans råå tillstånd, hade ej mycket att öfverfara för att

hinna i bredd med sin tids odling. Det som föddes i nyare tider, har behöft ansträngning ända till mannaåldren, och stundom derutöfver, att förvärfva de kunskaper som dertill fordrats.

Leopold uppfostrades först i sina föräldrars hus, der han bland andra lärare, hade en Fransman, som för honom berättade små sagor på Franska, dem han måste återberätta, hvarigenom han redan på femte året kunde tala språket med färdighet. Han kom sedan till Söderköpings skola, under handledning af Rectorn Wimmermark och var hos honom i privat pension. Denne stränge och lärde man talade ej annat än Latin med sina disciplar, och de måste svara honom på samma språk. Så grundlades hos Leopold, kännedomen af detta klassiska språk, hvilken sedan fullkomnades vid Gymnasium och Akademien, så att det slutligen blef honom eget som modersmålet. I Grekiskan, gjorde han sådana framsteg, att han ännu i senaste ålderdomen, och blind som Homer, kunde ur minnet upprepa hela sånger, af hans Ilias. Icke nöjd med hvad han vid Gymnasium inhämtat, återvände han sjelfmant till sin gamla Lärare, och förblef der i tvenne år, att bereda sig till Akademien, der han år 1773, med förvärfvade kunskaper i alla grenar som tillhöra en lärd uppfostran, blef antagen till Student. Nu blef han

bekant, och snart förtrolig med Olof Rudbeck *), med Georg och Axel Adlersparre, Fredrik och Ludvig von Ehrenheim, Tingstadius, Neikter, Lindblom, Göthe, med flere utmärkte ynglingar och yngre Akademiske Lärare.

Skaldekonsten utgjorde då redan ett af hans mest älskade nöjen. Som gosse, hade han redan skrifvit vers; och det Tal i bunden stil, han vid femton års ålder, höll i Norrköping öfver Konung Adolf Fredriks död, hade vunnit beundran. Men det Ode, han år 1778, utgaf i Upsala, i anledning af KronPrinsens födelse, förvärfvade honom en stadgad ryktbarhet, oaktadt Kellgrens stränga kritik. Leopold erkände sedan rättvisan af denna kritik; men i alla fall torde det kunna kallas hårdt att så anfalla en ung Skald, som försökte sig och det ej utan förtjenst. Längre fram, skref han sina Erotiska Oder, fladdrande af lyriskt behag. Då Kellgren och Leopold nämnas, bör ej förgätas att de sedan blefvo de förtrognaste vänner, hvilket fortfor tills döden åtskilde dem, och Leopold med en odödlig Sång klagade öfver Kellgrens bortgång.

Leopold var ej nog begåfvad af lyckan, att på egen bekostnad kunna uppehålla sig vid Akademien. Han måste egna sig åt det mödosamma

*) Författare till Boråsiaden.

undervisningsyrket, och blef vid sjutton års ålder, kallad att som Informator handleda trenne söner af Grefve Douglas på Stjernarp i Östergöthland. Han ägde då redan nog stadga att kunna vinna och bibehålla förtroendet, och var lycklig deri, att den tiden hafva träffat en aktningsvärd slägt, som oaktadt sitt lysande namn, ej trodde menniskans värde uteslutande bero af börden. Han vann slutligen äfven vänskap; och med ömsesidig saknad, lemnade han detta hus, der han hade förvärfvat den ton af belefvenhet, som sedan utbildades i Gustaf den III:s förtroliga umgängeskrets.

Under sin vistelse i Östergöthland blef Leopold bekant med Professor Lidén, och vann hans vänskap. Denne utmärkte lärde hade af en svår förkylning blifvit kontrakt till hela kroppen utom hufvudet; men hans förstånd hade bibehållit hela sin skarphet och liflighet, hans lynne hela sin glädtighet. I Norrköping, der han låg, som ett minnesmärke af sinnesstyrkans seger öfver det kroppsliga eländet, besöktes han af alla som älskade vettenskaperna och äfven af dem, som ville synas älska dem. Lidén hade gjort en donation till Upsala Akademi af en ansenlig Boksamling, och anslagit en årlig lön för en Amanuens eller Bibliothecarius, som äfven skulle vara skyldig att hålla offentliga föreläsningar i lärdoms-

historien. Han hade hos den unge Leopold, funnit de egenskaper, han ansåg nödiga för denna befattning; men dertill fordrades en Akademisk grad, som först efter en viss tid kunde vinnas i Upsala. Lidén rådde honom derföre att resa till Greifswald, der ett sådant hinder icke mötte; och Leopold följde rådet.

Han erhöll der Magistergraden år 1781, Presiderade för en Disputation, och blef, följande året Docens i Lärdomshistorien. Samma år blef han RådsBibliothecarius i Stralsund. Men, lyckligtvis för vår litteratur, vistades han ej så länge utom Sverige, att han hunnit taga den minsta anstrykning af ett språk, hvars värde i sig sjelft ej kan bestridas; men som i anseende till helt olika lynnen, i vitterheten illa sammansmälter med vårt.

Svenskan fordrar en rak och enkel gång. Dess klarhet och välljud villja åtföljas af otvungen manlighet. Leopold behöll detta språkets egna lynne. Honom har förebrätts att hafva härmat det Franska. Men han härmade blott de Franske klassiske Författarne, i uttryckets rätthet, i stylens ädelhet, i grundade och naturliga reglors iakttagande.

Dalin, Creutz och Gyllenborg hade hyfsat och upplyftat Svenska språket. Kellgren och Leo-

pold bragte det till en höjd, hvaröfver det ej på lång tid, om någonsin, torde kunna stiga.

Återkommen till Fäderneslandet, tillträdde Leopold genast den tjenst, som var honom ämnad, och uppfyllde dess åligganden med utmärkt bifall. Men snart öppnades för honom en mera lysande bana. År 1783, åtföljde Konung Gustaf III sin Son till Upsala och tillbragte der någon tid. Då förvärfvade Leopold åtskilliga befordrare och vänner, bland de personer, som utgjorde Konungens hof. Bland dessa må nämnas Oxenstjerna, Armfelt ännu ung, Schröderheim och Rosenstein. Af Konungen sjelf blef han personligen känd, då han framträdde som extra opponent, vid den bekanta Thorildska disputationsakten. I början af 1786 blef han, på Konungens befallning kallad till Stockholm, feck boningsrum på Slottet; och då han hunnit blifva ännu närmare känd, inläts i Konungens förtroliga krets.

I slutet af samma år inrättade K. Gustaf III Svenska Akademien, som skulle bestå af aderton Ledamöter. Men Konungen nämnde endast tretton, lemnande åt Akademien att välja de öfriga fem, och likaså i framtiden fylla uppkommande ledigheter. Leopold var den tredje af dem som genom val inträdde i denna Akademien, hvilken han sedan i tre och fyratio år hedrat med

sitt snille. Dess Ledamöter hafva anlagt sorg vid hans död, gått i sorgstället vid denna begrafning och äfven på annat sätt bidragit att göra den högtidlig.

Leopold tog till ämne för sitt InträdesTal, Akademiens valspråk, *Snille och Smak* Han utredde grundligen dessa ordens betydelse, och bevisade nödvändigheten i vitterhet, af begge förremålens förening. Men exemplet af denna förening, var honom förbehållet att framställa i sina skrifter. Der tror man sig se Smaken, det sunda omdömet, med lätt men säker hand styra de eldiga springare, som draga Snillets vagn på dess etheriska farter.

Det var i vittra yrken och bland valda Snillen, som Gustaf III sökte förströelse från maktens börda och höghetens tvång. Ett bevis, huru älskvärd han måste hafva varit i dessa stunder, kan hämtas af den förtjusning, som åtföljt deras minne hos alla som deraf varit delaktige. Vi hafve sett desse vittre och kunskapsrike män, tid efter annan, och sist Oxenstjerna, Adlerbeth, Rosenstein sänkas i grafven. Leopold stod en tid ensam qvar som ett vördat monument af Gustaf III:s tidehvarf. Hos honom fanns ända till hans död, den ädla belefvenhet, det behagfulla i omgänget, det val af uttryck i fram-

ställningen, det fina, men ej sårande i skämtet, som utmärkte hofvet och de högre sällskapskretsarna i denna tid.

År 1787, blef Leopold Bibliothecarius vid det Kongl. Lustslottet Drottningholm, och emottog vården af en vacker Boksamling som den snillrika Drottning Lovisa Ulrica hade, om ej grundlagt, åtminstone ansenligen och med val tillökt. Dertill hörde ock då en samling i naturalhistorien, helgad deraf att Linné med egen hand vidrört, klassificerat och på vidfästadt papper benämt hvart objekt. Följande året blef Leopold Konungens Handsekreterare.

Det var 1788, det i militäriskt och politiskt afseende, för Sverige så märkvärdiga året, då ett krig började, som utan följder för dess gränsor, hade dem så mycket större på dess inre ställning: ett krig som efterlemnade tvedrägt inom nationen, glansen af ärofulla strider, och tillika en svart skugga på Svenska arméen, oaktadt underverk af mod, som i häfderna på lång tid ej lära utplåna förebråelsen af en olycklig tillställning, om hvars upphof ännu ej är tid att ingå i undersökning.

Under detta krig, var Leopold i brefvexling med Konungen, som ändteligen befallte honom att komma till Finland och följa sig till krigets slut.

Leopold lydde; men hade föresatt sig att ej blanda sig i det politiska. Den enda gång, han vågade sig utom den gräns, han föreskrifvit sig, var då han efter hemkomsten, i ett Skaldebref till Konungen, bad om nåd för några till döden dömde anförare för Anjalaförbundet. Att för bönen vinna tillträde och göra den gällande, blandades den med mycket beröm. Men den framfördes dock med manligt alfvar och dristighet. Derom vittna, bland mycket annat, följande små utdrag.

Nej, du ej vill, att Segerns glaf,
Hvad Kriget skonat, genombårar;
Och att den palm, dig Friden gaf,
Förmörkas genom blod och tårar!
Du vill ej, verldens kärlek värd,
Förnya hennes bäfvans tider;
Ej, att det sken som bilan sprider,
Fördunklar glansen af ditt svärd.

Längre fram anförs Gustafs bevisade mildhet vid 1772 års revolution, och tilläggs:

Är Gustaf mindre nu än då?

Och nedanföre:

Skall han med rätta förebrås
Att stor af segrar, stor af lagar,
I äran af sin mognads dagar,
Utaf sin ungdom öfvergås?

Och slutligen:

Ännu man inhemskt blod ej fann
Stänkt på de lagrar som du skurit.
Ännu ditt hjerta välja kan
Att helsas för den största man,
Som Gustaf Adolfs krona burit!

Bönen verkade ej. Ett exempel ansågs nödigt. Hästskos blod utgöts. Men försöket skall alltid hedra Leopolds hjerta, äfvensom styckets poetiska värde hedrar hans snille.

Man har funnit att han alltför öfverdrifvet smickrat Gustaf III. Men hos Leopold var det icke smicker. Det var utgjutelsen af hjertats fullhet, af gränslös tacksamhet och tillgifvenhet; det var uttrycket af den öfvertygelse, han förde med sig i grafven: att Gustaf var en af de störste män som lefvat. Denne Konung hade en otroligt skön och lysande sida. Endast den, hade Leopold varit i tillfälle att se. Den sidan hvars glans är bestridd, var honom okänd.

Under Konungens ögon hade han författat Tragedien Oden eller Asarnas utvandring. Då den första gången var uppförd, skänkte Konungen honom en krans af lagerqvistar som Han sjelf under en resa i Italien hade skurit på Virgilii graf, och derjemte en dyrbar briljantsring. Få tragedier på hvad språk som helst, torde hafva öf-

verträffat denna i tankarnas höjd, i känslans djuphet, i stylens renhet och versernas prakt. Vid handlingens ledning, tros Författaren hafva varit bunden af högre föreskrifter, hvilket han dock sjelf ej ville medgifva. Allt det samma torde kunna sägas om hans Virginia, som af vår allmänhet, (ehuru van att förblindas af theaterprakt och förtjusas af tonkonstens mästerstycken) alltid fortfar att med bifall emottagas och med spänd uppmärksamhet afhöras, i sin enkelhet och utan en enda dekorations förändring. Orsaken är att nästan hvarje rad innebär någon skön eller stor tanke, kraftfullt uttryckt i den mest harmoniska vers, och håller själen vaken genom en växande känsla och ständigt förnyad behaglig förvåning. Tryggt torde kunna vågas det omdöme: att ingen Svensk Skald, icke ens Kellgren eller Oxenstjerna behandlat den för vårt språk så svåra Alexandrinska versen, med den magiska konst, som var Leopold egen.

År 1790 ingeck han i äkta förening med Sara Petronella Fehman, dotter af Danska Justitie-Rådet Peter Peterson Fehman och hans sednare fru, Brigitta Johanna Goes. Försynen syntes hafva utsökt en maka, passande för Leopold. Hon ägde jemte skönheten, ett stort förstånd, ovanligt minne och vidsträckta kunskaper; hennes sinne

var ädelt och hennes hjerta välgörande. Också blef hon af honom högt älskad och vördad. Då hon i ålderdomen, ej långt före honom sjelf, lemnade det jordiska, sörjde han hjertligt och djupt; fastän hon, genom sin dåvarande belägenhet, långt förut kunde anses för honom förlorad.

Bland de slag, som hårdast träffade Leopold, var Gustaf III:s olyckliga död. Af hvad redan är sagdt, kan slutas till hans häftiga sorg och stora saknad. Detta beröfvade honom i början all fattning; men honom uppdrogs att skrifva orden till Sorgmusiken öfver hans aflidne välgörare. Anstalterne till en Kunglig begrafning äro ej snart fullbordade. Leopold feck således tid att samla sina krafter och utförde sitt uppdrag med den Lyriska Skaldekonstens hela makt, likasom Kraus utförde sitt med harmoniens.

Så har icke talaren vid denna graffärd, fått tid att sansa sig efter en förlust, alltid oersättlig, men mest i den ålder, då nya vänner ej förvärfvas, och då de gamle, med få undantag, hvila i grafven. Måtte detta få gälla som ett anspråk på öfverseende för Talets ofullkomlighet.

Under FörmyndareRegeringen, feck Leopold nya skäl att sakna sin store Beskyddare. Hertigen Regenten som visserligen älskade vitterhet,

hyste

hyste sjelf för Leopold den aktning, han förtjente, och gaf sedan som Konung, bevis derpå. Men en då högst betydande man tros för Svenska Akademien hafva fattat något misshag. Under förevändning af några fria uttryck i ett inträdestal öfver RiksRådet Grefve Fersen, blef hastigt Akademien upphäfd. Leopold, som ansågs för själen deri, blef ej oantastad. I ett dagblad för hvilket han var känd Redaktör, men hade lemnat bestyret åt en annan, infördes ett litet utdrag af Luthers skrifter, som ansågs förgripligt. Detta hade af en händelse funnits bland strödda anteckningar dem Leopold gjort ur böcker, och lemnat åt utgifvaren. Helt oförmodadt, utan att sjelf hafva läst den anmärkte artikeln, fann sig Leopold ställd under tilltal *för vanvördnad mot vår religion och dess stiftare.* Men efter några dagar bjöds honom att saken skulle blott vändas mot Boktryckaren, med vilkor att han sjelf ej skulle deltaga i försvaret. Leopold vägrade bestämdt.

Liksom han i sina Skaldestycken, oryggligt följde förnuftets, smakens, välljudets lagar, följde han i sin vandel den strängaste redlighetens. Man förvånades att hos den ytterst höflige, vanligt eftergifvande mannen, finna en fast punkt som ingen makt kunde skaka. Leopold var nu ensam

ansvarig för artikeln. Här fanns ej att tillgå den fullständiga upplagan af Luthers skrifter, hvarifrån den var hämtad; och rättegången skulle fort, summariskt afgöras, hvilket var bekymmersamt. En morgon anmältes hos Leopold en Soldat. Den medförde, från sin Regementsprest, det behöfliga bandet af Luthers verk, der artikeln fanns ord för ord. Vederbörande fingo kunskap derom, och rättegången nedlades. Denne obetydlige händelsen anförs endast i anseende till karaktersdraget, som dermed är förknippadt.

Leopold bemöttes åter med höflighet; men Akademiens upphäfvande och det nyss nämda uppträdet hade hos honom lemnat obehagliga intryck, hvarföre han reste från hufvudstaden och ämnade nedsätta sig i Östergöthland. En tid derefter blef han genom flera egenhändiga, ganska förbindliga bref från den betydande mannen, återkallad till Stockholm. Det stora Snillet som äger ostridigt anspråk på odödligheten, vördas af sjelfva den maktägande, om han gör afseende på efterverldens omdöme.

Den unge Konungen antog Riksstyrelsen. Svenska Akademien återställdes. Leopold blef år 1798 Riddare af NordstjerneOrden, och följande året KansliRåd, år 1803 Ledamot af Vitterhets, Historie, och AntiqvitetsAkademien, och året derpå

af VettenskapsAkademien. Under den tid som följde, var han en tyst, men sorgsen betraktare af en Regering, som ådrog Sverige de olyckor, hvilka gjorde dess egen omstörtning nödvändig. Den skedde genom en oförgätlig Statshvälfning, som införde en med måtta och förnuft afvägd inskränkning i den vådligt förda Konungamakten.

Carl XIII som förut, i egenskap af Förmyndare, hade redligt uppfyllt sina plikter mot sin Broders Son, uppfyllde nu Fäderneslandets fordran, då han tog styret, som Riksföreståndare i farans tid, medan Grundlagen var upphäfd, ingen ny satt i stället, och Riket på alla sidor var omhvärfdt af fiender. Till evärdelig ära för nationens då församlade Ombud, länder det lugn, den klokhet, hvarmed de återställde allmänna ordningen genom en Regeringsform, hvars lyckliga frukter vi skörda, och hvars varaktighet synes försäkrad i sjelfva dess grundval.

Då Carl, med Svenska folkets odelade bifall, med dubbel rätt af val och arf, steg på thronen, glömde han ej den högtförtjente mannen, som under hans förra styrelse, en gång hade synts förföljd. Redan i första året af sin regering, år 1809, upphöjde Konungen Leopold i adeligt stånd, och nämde honom till Ledamot i KansliStyrelsen; år 1815 till Kommendör af NordstjerneOrden.

Den hjelten, som nu bekläder Sverges thron, hade snart efter sin ankomst, lärt känna Leopolds värde, och redan, som KronPrins, mer än en gång hedrat honom med samtal, som allt sedan behagligt sväfvade för hans minne. Den ädle Fursten, sträckte en gång sin omsorg till hans utkomst, genom en oförmodad gåfva, som han varit färdig att förnya, om Leopold det hade behöft och kunnat begära. Vid sin kröning, gaf honom Carl XIV StatsSekreterare namn, heder och värdighet.

Vi hafve följt Leopold till den tid, då han drog sig ifrån den stora verlden, och inneslöt sig i sin enskilta krets. Honom förestodo nu lidanden, som pröfvade styrkan af hans själ. År 1819 sjuknade på en gång han och hans fru, så att fara var om lifvet. Begge tillfrisknade; men hon förblef i ett tillstånd af försvagade nerver, och efter ett års besynnerliga symptomer, föll in i en ständig tystnad, och sökte blott hvila och enslighet. Leopolds omsorger för henne voro dem begge värdiga, men desse omsorger och Läkares bemödanden användes fåfängt att förändra hennes tillstånd. Vid samma tid, började han sjelf att erfara en ögonplåga, som först syntes obetydlig. Mycket användes deremot men det onda förvärrades. Efter ett års svåra och sluteligen olideli-

ga plågor, förlorade han så helt och hållet sin syn, att han ej märkte tända ljus som stodo midt för hans ögon. En sådan öfvergång till evigt mörker, måste vara svår att uthärda. Men den lindrades för Leopold deraf, att plågorna på en gång upphörde och att han fann sig i ett lugn, som han så länge saknat både dagar och nätter. En stor välgerning af naturen, är den motvigt som hon beredt mot menniskans lidanden. En lycka, som åtföljer olyckan att förlora synen, måste vara upphörandet af alla anspråk på nöjen som bero af ögonens fattning, ett inneslutande af hela varelsen inom sig sjelf, och emottagandet som en skänk af den förströelse, som kan hämtas i sällskap med andra. Leopold blef härefter mer än vanligt lugn och äfven glädtig.

Från minnet af denna del af Leopolds lefnad, kan svårligen skiljas det af tvänne personer, — och hvarföre icke tilldela den sanna förtjensten i alla stånd, sitt rättmätiga beröm och sin aktning — Af dessa personer, hade den ena i ett fjerdedels sekel troget tjent och med den ömhet som tillhör qvinnokönet, skött honom och hans Fru, under den med åldern tilltagande sjukligheten; hon blef outtröttelig, då de ej mer kunde hjelpa sig sjelfva: och den andra, som med en något vårdad uppfostran förenade en otrolig lätt-

fattelighet, förkortade hans ensama stunder med läsning; och inom någon tid, lärde sig att obehindradt och begripligt läsa språk, af dem hon blott förstod en del, såsom Franska, Tyska, Engelska, Latin, ja äfven något Grekiska. Sedan han ej sjelf kunde skrifva mer än sitt namn, uppfyllde hon, med underbar skicklighet, yrket af en HandSekreterare, uppsatte stundom bref, och felade aldrig mot språket. Allt detta skulle knappt kunna tros, om det ej bestyrktes af många lefvande vittnen.

Då Leopold hade fyllt sitt sjuttionde år, förenade sig ett antal af hans vänner och beundrare, att deröfver låta slå en medalj, der på ena sidan ses hans hufvud, den likaste bild vi hafve af honom, och på den andra, Lyrans konstellation, med öfverskrift: *Lyser och vägleder.*

Tonkonsten och Skaldekonsten äro nära beslägtade. Också har Konungens kapell gjort sig en heder af att upphöja högtidligheten vid den afledne Skaldefurstens jordfärd.

Under sin blindhets långa tid, emottog Leopold gerna sina vänner och bekanta. Sällan lemnades han någon afton ensam af en vän, som nästan från hans ungdom ägde hans högsta förtroende, var hans tröst i alla sorger och hans råd-

gifvare i alla bekymmer. Ej heller af två yngre vänner, som med sitt omgänge förljufvade hans ålders dagar. Under dessa oförgätliga aftnar föll talet än på vigtigare allmänna händelser, än och oftare på utkomna skrifter i vettenskaper och vitterhet; och i brist af nya, på äldre verk i de klassiska språken, af hvilka han lifligt mindes och kunde upprepa de märkvärdigaste stycken i hela deras vidd. Stundom roade det honom att omtala äldre och nyare Philosophiska systemer, och att med sin otroliga skarpsinnighet och klarhet, utreda, jemföra och bedöma dem. Den känslighet, äfven för de minsta skiften i hans helsa (måhända framkallad af hemliga plågor) som förut hos honom förmärkts, var nu försvunnen. Den ungdomliga liflighet, den sanna älskvärdhet, som hos honom snarare tilltog än minskades med ålderdomen, gjorde att man alltid med smärta skildes från hans sällskap, och längtade att åter njuta det. Med denna smärta, denna längtan, skildes jag från honom, om aftonen, den 6 November, ej anande att det var för sista gången — Ett sjukdoms anfall om morgonen den 8, en synbar förbättring på dagen: ett svårare anfall mot natten, med ständigt bibehållen sansning — och en half tima efter midnatten, slocknade det ljus, som så länge upplyst och hedrat vårt Fädernesland.

Omständigheterna vid hans sjukdom och stilla död, äro allmänt bekanta. Må mig tillåtas att förskona mig sjelf från deras upprepande. Jag bör dock nämna att hans död var för honom mindre oförmodad än för hans vänner. Han hade tillbragt sina sista år i en lugn väntan derpå; och då den nalkades, var anledning att tro, det han ej var utan hemlig aning. Den vördnadsvärde man, som kastat jord på hans liflösa jordiska lemning, kan bevittna att han vid annalkandet af sin förvandling, ej försakade religionens tröstegrunder.

Leopolds karakter har blifvit framställd, under betraktelsen af hans lefnadslopp. Dock bör ännu nämnas en egenskap, lycklig för honom sjelf och sällsynt hos Snillen, nemligen den fullkomliga ordning i penningeförhållanden, som gör en måttlig inkomst tillräcklig för en beqvämlig lefnad och medför ett önskvärdt oberoende. Att fullborda taflan, bör icke heller förtigas frånvarelsen hos honom af allt som kan kallas, eller ens liknar afund. Huru nöjsamt var att höra honom under sin blindhet, med kraft och värme, ur minnet uppläsa det skönaste af de skalders arbeten, som i ungdomen och mannaåren, voro hans medtäflare, och äfven deras, som i senare tider förtjent och vunnit hans beundran! Huru lärorikt,

att

att höra honom urskilja och upphöja det egna i deras förtjenst! Älskvärd var han i hela sitt väsende, älskvärd äfven i sitt utseende och sätt att yttra sig, älskvärd i sitt offentliga och enskilda lif. Leopold undgeck likväl icke smädelsens anfall; och hvilken stor man har undgått det?

Hans poetiska arbeten äro allmänt bekanta. Men den del af hans verk, som ännu ej sett dagen, och som kommer att utgöra flere band, skall framställa honom från en synpunkt, hvarunder han varit mindre känd, nemligen som djup och fördomsfri tänkare, skarpt och klart seende Philosoph. Och verlden skall få ett nytt skäl att vörda och sakna honom.

StatsSekreteraren och Kommendören af Leopolds adeliga ätt är med honom utslocknad. Hans minnes och hans arbetens adelskap skall icke utslockna. Hans namn skall lefva genom tiderna, fastän hans nästan jemnårige vän, efter gammal sed, men med blödande hjerta, nu krossar hans vapen.

---

att höra honom urskilja och upphöja det egna i deras förtjenst! Älskvärd var han i hela sitt vasende, älskvärd äfven i sitt utseende och sätt att yttra sig, älskvärd i sitt offentliga och enskilda lif. Leopold undgeck likväl icke smädelsens anfall; och hvilken stor man har undgått det?

Hans poetiska arbeten äro allmänt bekanta. Men den del af hans verk, som ännu ej sett dagen, och som kommer att utgöra flere band, skall framställa honom från en synpunkt, hvarunder han varit mindre känd, nemligen som djup och fördomsfri tänkare, skarpt och klart seende Philosoph. Och verlden skall få ett nytt skäl att vörda och sakna honom.

StatsSekreteraren och Kommendören af Leopolds adeliga ätt är med honom utslocknad. Hans minnes och hans arbetens adelskap skall icke utslockna. Hans namn skall lefva genom tiderna, fastän hans nästan jemnårige vän, efter gammal sed, men med blödande hjerta, nu krossar hans vapen.
